

NOVEMBER

1931

1932

10

Vsebina desetega zvezka.

Stran

1. Francè Podrekar: Kralj močvirja. Risba	241
2. Dr. V. Korun: Zmaga	242
3. Dr. Roman Savnik: Jugoslavija in njene sosede. 7. Italija	244
4. Vinko Bitenc: Kresnica Krasotica	246
5. Nenasitno človeško oko. Bolgarska pripovedka	249
6. Francè Zbašnik: Kmetski. Pesem	251
7. Julij Nardin: Vrabec zmagovalec	252
8. E. Gangl: Dr. Miroslav Tyrš	253
9. Iz zgodovine sladkorja	254
10. Danilo Gorinšek: Krt. Pesem	254
11. Marija Grošljeva: Bobi Nespodobi, začarani pes. Ilustrira E. Justin	255
12. Dr. Fr. Zbašnik: Mačka in miš, pa pes in mačka	256
13. Gustav Strniša: Murnova žalostinka. Pesem	258
14. Ladjica	259
15. Kako izdelujejo vžigalice	260
16. Vinko Bitenc: Balonček. Pesem	260
17. Ferdinand Ossendowski: Življenje in prigode male opice. (Dnevnik šimpanzke „Kaške“.) Iz poljščine prevaja dr. Rudolf Molè, ilustrira Mirko Šubic	261
18. Razvedrimo se! Naše uganke. Rešitev in rešitelji	266
19. Žaba in muha	267
20. Iz mladih peres. (Prispevki „Zvončkarjev“)	268
21. Kotiček gospoda Doropoljakega	Tretja in četrta stran ovitka.

Pokažite in priporočajte „Zvonček“ svojim znancem! Nabirajte pridno listu novih naročnikov! Čim večji bo krog „Zvončkarjev“, tem lepša in obsežnejša bo vsebina našega lista.

»Zvonček« izhaja med šolskim letom v zvezkih vsak mesec in stane v naprejšnjem plačilu za vse leto 30 Din, za pol leta 15 Din, za četrto leta 750 Din. Posamezni zvezki po 3 Din.

Uprava »Zvončka« je v Ljubljani, Franciškanska ulica št. 6, Učiteljska tiskarna. — Na ta naslov pošiljajte naročnino in reklamacije!

Na naročila brez istodobno vpslane naročnine se ne oziramo.

Rokopise pošiljajte na naslov: Uredništvo »Zvončka« v Ljubljani, Krakovski nasip 22.

Rešitve ugank, nalog itd. sprejemamo le prvih 8 dni po odpravi vsakega zvezka.

Glavni in odgovorni urednik: Dr. Pavel Karlin v Ljubljani. — Izdaja Konzorcij »Zvončka« (Dr. Tone Jamar). — Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani (predstavnik Francè Štrukelj).

ZVONICEK

LIST S PODOBAMI
ZA SLOVENSKO MLADINO

Štev. 10.—XXXIII.

Junij 1932.

Kralj močvirja

Zmaga.

Dr. V. Korun.

Na našem svetu že ne bo stavil mlina! Kaj pa misli! On je iz Kamenč, ne iz Glinj. Ta svet je pa glinski. Tako se je razvnel Slokanov Jožko ter srdito klatil z rokami, ko je tekel po Vraničevega Jakca.

Ta je, sedeč na pragu, pravkar zajemal mlečne žgance iz sklede, ki jo je stiskal med kolena.

»Jakec! Ali že veš, da si stavi Vrbanov Tonček mlin na našem svetu?« je klical Jožko že oddaleč. »Pojdi, da ga naženeva!«

»Kje si stavi?« je Jakec vprašal in se brisal z rokavom okrog ust, obrojelih z mlekom.

»V Trnavci. Pri tisti jelši, ki ima tri debela. Saj veš! Kjer je toliko rakov.«

»Oho! Tisti svet je glinski!« je Jakec zagrozil, postavivši skledo na prag. Nato se je znova obrisal okrog ust, in ko je prijel za hlačke, da bi z njega ne zdrknile, je skočil pokoncu ter vprašal: »Kdo ti je pa pravil?«

»Vozličeva Lenčka. Ob Trnavci je brala ostrožnice pa ga je videla. — ‚Kaj delaš tukaj?‘ je rekla. ‚Ali se ne bojiš Jožka in Jakca? Ti ne veš, kako sta huda na tebe, ker ju včeraj nisi pustil, da bi se kopala v vašem tolmunu.‘ — ‚Naj bosta! Zakaj sta me pa dražila: Kako pa plavaš, Tonček? Še slabše ko po pasje! Hihih! — tako sta se mi rogala, ko sem pri plavanju dobil vodo v usta in ušesa. Zato sem ju spodil.‘ — ‚Ona bosta pa tebe.‘ — ‚Naj le poizkusita! Potem bosta videla. Saj jaz sem desetkrat močnejši.‘ — Tako se je ustil.«

»O, o! Desetkrat močnejši! Kaj pa! Kaj pa!« je Jakec vzkipel. »Kako je pa on govoril! ‚To je kamenški svet! To je kamenški svet! Glinjani nimate pravice, da bi se tukaj kopali.‘ No in on naj bi si smel staviti mlin na glinskem svetu! Mu že pokaževa! Kaj ne, Jožko?«

»Jaz ga bom tako vrgel,« je Jožko zagrozil, »da se bo zemlja potresla. Veš! Kako se je takrat, ko so podrli tisti stari hrast na našem travniku. Aa! Potem bo pa imel svoj mlin! Ali ne?«

»Kar pojdiva!« je Jakec priganjal. In pogumno sta odkorakala, v svesti si gotove zmage.

Prišla sta do Slokanovega kozolca. Pod njim je bil kup prekel. Tedaj se Jožko spomni: »Kaj pa misliva! Ali naj greva kar golorokal! Vzemiva vsak po eno preklo! — Oj kako bo bežal! Midva pa za njim kakor veter.«

Da bi bila videti groznejša, sta nesla prekli pokoncu. Pa ni lahko šlo. Zlasti je Jakec komaj zmagoval svojo, ki jo je držal samo z eno roko, medtem ko je z drugo lovil hlačke, da mu niso zdrsnile na tla.

»Oberoč jo drži! Kaj se venomer grabiš za hlače?« ga je Jožko karal.

»Ko mi pa kar doli lezejo.«

S preklama v rokah in z zanosom v srcih sta prikorakala do mesta, kjer si je bil Tonček izbral prostor za mlin.

»Hoho! Kaj pa delaš na našem svetu? Kar spravi se! Če ne...!« sta kričala oba hkrati in tolkla s preklama po grmovju.

Tonček se je pa delal, kakor da bi se njune pretnje ne tikale njega. Brezbrižno se je ozrl ter ju zaničljivo pogledal, potem je pa dalje grebel po nasipini ob kraju rečišča. Kopal je rake, da bi napeljal po njih vodo, ki bi gnala 'mlinsko' kolo.

Taka prezirnost ju je razkačila. Z glušečim vriščem sta se spustila po obrežju v rečišče, preteč s preklama nasprotniku.

Zdaj se je tudi ta zganil iz hlinjene ravnodušnosti. Stopil je na sredo potoka, in široko razkoračen, je plal vodo proti njima, da je brizgalo na vse strani. Ona pa, da bi ušla moči, sta se brž splazila nazaj na obrežje. Da la se pa nista ugnati: spet in spet sta naskočila. Toda curk vode v obraz in za vrat ju je vsekdar prisilil, da sta se umaknila. Tonček se je pa krohotal in jima strgal košenček.

Naposled so utrujeni posekli; Jakec in Jožko na trasto, Tonček pa na nasipino. Nekaj časa so se samo pisano gledali. Nato so se pa začeli obkladati s priimki. Zabavljice: Tonček počen lonček! Jožek švedrav možek! Jaka glinska spaka! so kar križem letele, a k odločitvi niso ni malo pripomogle. Vse je kazalo, da bojnega meteža še ne bo kmalu konec, in bi ga gotovo tudi ne bilo, ko bi Tončkova mama ne bila tisti dan pekla špehovke.

Bilo je pa takole.

Ves vase zatopljen, da bi si izmislil kako novo zabavljico, je Jožko sede oklepal kolena z rokami ter se leno zibal na desno in levo; le semtertja je privzdignil oči, da bi videl, kaj počenja nasprotnik. Kar zakliče: »Tonček! Tamle gredo pa tvoja mama.«

Tonček pa sprva ni verjel; menil je, da se skriva za tem kaka vojna zvijača. Ozrl se je šele, ko je Jožko dostavil: »Žanjicam nesejo malo južino.«

In res, po potu, nedaleč od tam, je šla njegova mama; na glavi je nesla veliko okroglo košaro, pokrito z belim prtom. To je zbudilo

njegovo pozornost; kajti spomnil se je, da je zjutraj mesila testo za špehovko.

Napeto je sedaj sledil dogodkom na njivi: kako so ob njenem prihodu žanjice odlagale srpe in v krogu sedale na strnišče; kako je v njihovo sredo postavila košaro, iz katere se je, ko je prtič odgrnila, prikazala kakor rešeto velika, rumena potica; in glej! vsaka si je je odrezala debel kos in ga nesla k ustom.

Ob tem pogledu mu je kar zadišalo po špehovki. Neznansko se mu je je zljubilo. Hkrati ga je pa zaskrbelo: »Ali naj za mene nič ne ostane!«

Jožko je bil pa predober dušeslovec, da bi ne bil izrabil njegove zdvojenosti. »No Tonček, ali se vdaš?« mu je zaklical.

Ta pa ujedljivo: »Le imejta svoj zanič mlin! Špehovka je stokrat boljša.« Nato je pa skočil iz rečišča ter stekel k žanjicam na njivo. —

Jožkova in Jakčeva zmaga je bila sicer popolna; ni pa bilo popolno njuno veselje nad njo. Kalila ga je zavist do Tončka. »On ima špehovko, midva pa ne!« ju je grizlo. Pa tudi v očeh malih Glinjanov in Kamenčanov nista z njo kdovekaj pridobila. »Saj nista zmagala Jožko in Jakec!« so govorili. »Zmagala je — Vrbanova špehovka.«

Jugoslavija in njene sosede.

Dr. Roman Savnik.

7. Italija.

Naša največja soseda je Italija. Z njo nas večinoma spaja vodovje Jadranskega morja, dočim je italijansko-jugoslovenska kopna meja sorazmerno kratka. Ta drži od Sušaka preko naših kraških pečin in Julijskih Alp na Karavanke. Italija ima izredno ugodne prirodne meje. Na severu jo deli od ostale Evrope mogočen gorski venec Alp, dočim jo povsod drugod obliva morje.

Pokrajinski značaj države je prav mnogovrsten. V severni Italiji se razprostira veliko nižavje, nekdanj zaliv Jadranskega morja, ki so ga reke sčasoma zasule s svojimi naplavami. Še danes postaja nižina vedno večja. Jadransko primorje zasipa najdaljša italijanska reka Pad, ki nosi s seboj mnogo peska in blata. Kalna in opasna je ta reka, prav taki so tudi njeni alpski pritoki, zato je primorano ondotno prebivalstvo biti vedno budno na straži. Leta in leta čistijo strugo s stroji ter utrjujejo in dvigajo obrežne nasipe, da jim voda ne odnese domačega krova; kajti vedno višje teče Pad stisnjen med nasipe, marsikje leži njegova gladina v višini zvonika sosednje cerkve. V premnogih prekopih so izpeljali vodo po vsej nižini in ker vlada povsod dokaj ugodno podnebje, je severna Italija rodovitna poljana, na kateri se v nedogled razprostirajo koruzna, rižna in pšenična polja, ki jih mestoma prekinjajo le gaji pritlikavega drevja, zlasti dehtečih oleandrov in akacij, ter vinske gorice.

V ostalem zavzema Italija Apeninski polotok, po katerem se vije Apeninsko gorovje. Čeprav se dviga mestoma do višine Triglava, vendar ga ne krijejo nikjer snežišča in ledeniki. Pusto in skalovito je to gorovje, kajti žareče sonce ne dovoljuje rasti zelenju. S pobočij hite krajše reke, noseč s seboj pesek in kamenje, liki hudourniki, ki poleti skoro povsem usahnejo.

Vendar je gorovje lahko prehodno. Polotok ima manjše nižine le ob morju, tu pa poteka ravno obrežje, ki je često proslulo zaradi malarije. Ogromne vsote denarja je že izdala država za pobijanje te bolezni. Zadnji čas se bori proti malariji predvsem šolska mladina. Pod vodstvom učiteljev popravlja po deželi mreže proti komarjem, nosilcem malarije, vлива olje v stoječe vode in razdeljuje kmetom brezplačno zdravilo kinin. Uspehi so že prav vidni, vendar bo preteklo še precej časa, predno bo ta bolezen povsod zatrta. Po srednji in južni Italiji goje največ južno sadje in vino. Italija je glede pridelka vina takoj za Francijo druga država na svetu. Živinoreja je manj razvita. Govedo rede le bolj na severu, drugod pa prevladujejo ovce, osli in mule. Rudno bogastvo ni baš znatno. Pridobivajo sicer precej železa, žvepla in soli, skoro docela pa manjka državi premoga. Zato izrablja italijanska industrija vodne sile, kjer pa teh primanjkuje, je država prisiljena uvažati premog.

Trg Sv. Petra v Rimu

Svetoven sloves uživa italijanski marmor. Lomljenje marmorja zahteva izrednega truda. Okoli 20.000 ljudi je zaposlenih v kamnolomih; marsikaterega kosa blestečega marmorja se drži kri ubitega delavca. Marmor daje Italiji neizbrisni pečat. Brez njega bi ne bilo krasnih marmornatih mest, ki so jih gradili stari Rimljani, bi Italija ne bila najvažnejša dežela na svetu na polju kiparstva in stavbarstva. Italijani so kot nekdanj Rimljani tudi pravi mojstri v gradnji cest. Baš zadnja leta grade širom države krasne široke ceste, zaveđajo se vse večjega pomena avtomobilskega prometa.

Italija je dežela potresov in vulkanov. Skoro vsako leto vznemiri prebivalce potres, ki povzroči večje ali manjše razdejanje. Najbolj znani vulkan je Vezuv, ki je deloval zadnjikrat pred tremi leti. Največje gorje je povzročil pred skoraj 2000 leti, ko je zasul več rimskih mest, med njimi cvetoče Pompeje. Na otoku Siciliji je mnogo višji vulkan Etna.

Italija je sicer le malo večja od Jugoslavije, vendar poseduje tudi kolonije, ki zavzemajo devetkratno ploskev naše države. Razprostirajo se večinoma v Afriki, vendar so le redko naseljene. Nasprotno je Italija sama med najbolj gosto naseljenimi državami v Evropi. Šteje 42 milijonov prebivalcev. Ti so večinoma Italijani, vendar prebiva na sklenjenem ozemlju nad pol milijona naših rojakov in v Alpah tudi precej Nemcev. Italijani sami so si prav različni. Na severu so bolj svetlolasi in postavni, na jugu manjše postave in bolj temnopolti, prav zelo slični prebivalcem sosednje Afrike. Znana je njihova skromnost in razigranost. V tem pogledu prednjačijo Neapolitanci (prebivalci Neapla), ki ljubijo sladko brezdelje in nimajo nikakega poželjennja, zato pa tudi ne cenijo vrednote dela. Zadovoljni so z makaroni, svojo nacionalno jedjo, obenem pa so tako ponosni na lepoto svojega mesta, ki leži ob krasnem zalivu na vzhodju Vezuva, da so prepričani, imeti vso pra-

vico denarno tujce izkoriščati kar se le da. Kot pa je skromno življenje Italijana, tako je draga njegova smrt. Pokopi se vrše z največjim sijajem; italijanska pokopališča so krasno urejena kot nobena druga na svetu.

Glavno mesto države je Rim, ki šteje 1 milijon prebivalcev. Mesto se naglo razvija. Med krasnimi modernimi palačami stoje častiljivi spomeniki iz slavne rimske dobe, nad 300 cerkva pa opozarja, da je mesto tudi kot središče katoličanov imelo slavno preteklost. Le šest ur hoda leži Rim od morja in vendar ni to imelo nanj nikdar privlačne sile. Šele zadnja leta se razvija Rim v smeri proti svojemu morskemu pristanišču Astiji, ki ga mrzlično preurejajo. Tja drži zdaj posebna železnica in avtomobilska cesta in na tisoče rimskih meščanov, ki niso preje v življenju še nikdar videli morja, se hiti danes pogosto hladit na morsko obrežje. Kot nekdaj slavne Benetke, tako se tudi Italija zaveda pomena morja. Tudi mi ga posedujemo, zato nam je naše sicer siromašno in skromno primorje najdragocenejše, kar imamo.

Kresnica Krasotica.

Vinko Bifenc.

(Pravljičen prizor iz kresne noči.)

Nastopijo: Kresnica Krasotica, ženin Svetlin, Knez Kres, prva, druga, tretja Lučka, godec Muren, Kresnice, zbor murnov, sovačarovnica Uhu.

(Svetla mesečna noč bdi nad pokošenim travnikom. Mimo pelje pot, ob njej raste grmovje, tuintam kako drevo. Nad travnikom plešejo Kresnice, murni se oglašajo med grmovjem. Iz daljave prihaja glas sove Uhu:

Uhu-hu, uhu-hu,
Kres je tu, Kres je tu!
To bo ples, to bo ples,
ki ga bo zaplesal Kres!
Uhu-hu, uhu-hu!

Godec Muren (med grmovjem):

Poslušajte zdaj,
bratci in sestrice:
kresni dirindaj
prirede kresnice.
Sem prihaja Kres,
mladi, zali knez;
en, dva, tri —
zaigrajmo vsi!

(Murni zagodejo veselo poskočnico. Pride knez Kres, ves v cvetju, zadovoljno se smehljajoč. Spremljajo ga tri kresnice Lučke. Murni utihnejo.)

Prva Lučka.

Naš presvetli gospodar,
na plesišče smo prispeli.

vico denarno tujce izkoriščati kar se le da. Kot pa je skromno življenje Italijana, tako je draga njegova smrt. Pokopi se vrše z največjim sijajem; italijanska pokopališča so krasno urejena kot nobena druga na svetu.

Glavno mesto države je Rim, ki šteje 1 milijon prebivalcev. Mesto se naglo razvija. Med krasnimi modernimi palačami stoje častiljivi spomeniki iz slavne rimske dobe, nad 300 cerkva pa opozarja, da je mesto tudi kot središče katoličanov imelo slavno preteklost. Le šest ur hoda leži Rim od morja in vendar ni to imelo nanj nikdar privlačne sile. Šele zadnja leta se razvija Rim v smeri proti svojemu morskemu pristanišču Astiji, ki ga mrzlično preurejajo. Tja drži zdaj posebna železnica in avtomobilska cesta in na tisoče rimskih meščanov, ki niso preje v življenju še nikdar videli morja, se hiti danes pogosto hladit na morsko obrežje. Kot nekdanj slavne Benetke, tako se tudi Italija zaveda pomena morja. Tudi mi ga posedujemo, zato nam je naše sicer siromašno in skromno primorje najdragocenejše, kar imamo.

Kresnica Krasotica.

Vinko Bifenc.

(Pravljičen prizor iz kresne noči.)

Nastopijo: Kresnica Krasotica, ženin Svetlin, Knez Kres, prva, druga, tretja Lučka, godec Muren, Kresnice, zbor murnov, sovačarovnica Uhu.

(Svetla mesečna noč bdi nad pokošenim travnikom. Mimo pelje pot, ob njej raste grmovje, tuintam kako drevo. Nad travnikom plešejo Kresnice, murni se oglašajo med grmovjem. Iz daljave prihaja glas sove Uhu:

Uhu-hu, uhu-hu,
Kres je tu, Kres je tu!
To bo ples, to bo ples,
ki ga bo zaplesal Kres!
Uhu-hu, uhu-hu!

Godec Muren (med grmovjem):

Poslušajte zdaj,
bratci in sestrice:
kresni dirindaj
prirede kresnice.
Sem prihaja Kres,
mladi, zali knez;
en, dva, tri —
zaigrajmo vsi!

(Murni zagodejo veselo poskočnico. Pride knez Kres, ves v cvetju, zadovoljno se smehljajoč. Spremljajo ga tri kresnice Lučke. Murni utihnejo.)

Prva Lučka.

Naš presvetli gospodar,
na plesišče smo prispeli.

Druga Lučka.

Svoj prelestni kresni čar
nam nocoj podeli.

Tretja Lučka.

Saj nam drugega ni mar —
le da smo veseli!

Knez Kres (razprostire roki).

Ena sama jasna sreča
naj objame vso naravo:
travnike in polja speča,
trate, gozde in dobravo.
Pojte, rajajte, plešite,
praznik naš nocoj slavite!
Mladi, zadovoljni rod
najde radost vsepovsod!

(Knez Kres zapeše. Tri kresnice Lučke se vrtijo okrog njega; tudi druge kresnice plešejo. Murni veselo godejo; iz daljave se spet oglasi sova.)

Uhu-hu, uhu-hu!
Joj, saj še ne bo miru!
Že prihaja Krasotica,
ki najlepša je kresnica;
z njo pa ženin njen Svetlin
je priletel iz daljin.
Uhu-hu, uhu-hu,
joj, saj še ne bo miru!

(Kresnica Krasotica in Svetlin priletita.)

Krasotica.

Pozdravljen, naš presvetli knez,
in ve pozdravljene, sestrice!
Sem zamudila — oprostite —
pričetek naše veselice.

Svetlin.

In jaz se klanjam — vaš Svetlin.

(Kresnice radostno obletavajo gosta.)

Kres (se dobrohotno smehlja).

Lepo je, draga gosta
da počastita ta spomin.
Pozdravljena!

Prva Lučka.

A z nami zaplesala bosta.

Druga Lučka.

In radovala se lepote kresa!

Tretja Lučka.

Razkažemo vam vsa čudesa!

Kres (Murnu).

Najlepšo pesem, kar jih znate
nam zaigrajte!

Muren (svojim godcem).

Sinovi moji, hčerke, dajte!

Murni zagodejo:

Čuri=muri, čri=čri=čri,
veselimo se noči,
ko slave kresnice god
in nevesta Krasotica
se s Svetlinom omoži.
Naj živi, naj živi.
Čuri=muri, čri, čri, čri!

(Kresnice se veselo vrte ob poskočni pesmi murnov-godcev. Knez Kres stoji ob strani, zadovoljno motreč brezskrbno rajanje.)

Sova-čarovnica Uhu (prileti na bližnje drevo).

Uhu=hu, uhu=hu!
Le šopiri se, svojat,
kmalu vse poženem spat!
Kar takole naredim:
to nevesto Krasotico
v list od grma spremenim!
To bo vrišč in hrup,
vse drvelo bo na kup,
tja in tu — uhu=hu! (Odleti.)

Krasotica (nenadoma omahne med grmovje).

Oh, slabo mi je!

Svetlin (plane za njo).

Kaj ti je, nevestica?

Kresnice (posedajo po grmovju, išoč svoj tovarišico).

Kam si odletela, oj sestrica?!

(Murni prenehajo s čirikanjem. Med grmom se pokaže bliščeč drobčkan list.)

Knez Kres (dostojanstveno pristopi).

Večnolepa je resnica:
čudovita kresna noč
vedno kaže svojo moč.
Krasotice zdaj ni več —
zlobnost sove jo je v list bleščeči

na tej vejici začarala.
 A čez leto dni,
 pa nas spet osreči
 Krasotica s svojim rajanjem:
 v noči kresni jo zbudi
 spet v življenje
 Kres,
 kresna pesem
 in naš kresni ples!

(Murni začno polagoma čirikati. Kresnice se porazgublajo v travi, tri Kresnice Lučke spremljajo kneza Kresa, ki odhaja. Iz daljave se čuje skovikanje sove in zbor žab; vse je mirno, tiho, mesečina se razliva nad pokrajino.)

Nenasitno človeško oko.

(Bolgarska pripovedka.)

Zivel je kmet, ki je imel sina edinca. Ko je nekoč sejal na njivi pšenico, je strahoma opazil vrabce, kako zobajo zrnje in mu delajo škodo. Zato pošlje sina vsak dan na polje, da ga čuva pred malimi tatovi. Sin je nekaj časa vestno izpolnjeval naročilo, nato pa nekega dne kar ni več hotel iti na stražo. Ko ni zalegla nobena beseda, ga je oče v jezi natepel, a sin se mu je smelo zoperstavil in mu prizadejal celo lahko rano na glavi.

Kmet je sporočil zadevo sodišču. Sodnik in car sta pozvala dečka na odgovor, a ta se je zagovarjal takole: »Sprva sem očeta ubogal in bil na njivi. Ko sem pa čul starega vrabca, da je rekel svojim mladščem, naj zobajo le nekaljivo zrnje, sem uvidel, da je moja straža nepotrebna. Toda oče me je natepel, jaz pa sem ga takrat ranil na glavi.« Oba sta se opravičilu silno čudila. Zato se oglasi car: »Ako res razumeš ptičje pomenke, potem gotovo veš, kje leži zakopan zaklad cesarja Konstantina!« Zaman se je deček zaklinjal, da mu ni o tem ničesar znanega. Car in sodnik sta bila prepričana, da noče izdati tajnosti, zato sta ga hotela k temu prisiliti z grožnjo. Deček si končno izprosi rok šestih tednov, da se izjavi, ter naroči carju: »Oderite 500 konj, 1000 krav in 300 ovac ter jih spravite v gorovje k studentu tam na križišče treh potil!« Na carjev ukaz se to takoj izvrši. Deček si vzame živila in šotor, krene sam v gorovje ter se kraj studenta na skritem mestu utabori, da bo pazil skozi šest tednov noč in dan, kaj se bo dogajalo pri zaklanih živalih.

Dnevi so polagoma minevali. K studentu so prihajale vsakovrstne živali ter se gostile ob konjskem, kravjem in ovčjem mesu. Živali so žrle meso toliko časa, da so končno ostale le še kosti. Mladenič je iz

šatora poslušal njihove pomenke, a do predzadnjega večera šestih tednov ni bil izvedel še ničesar.

Kar prilete zadnje jutro zgodaj kraljevski orli, kljujejo po kosteh in se mirno razgovarjajo. Pogovor je nanesel na vprašanje, kdo izmed njih bi utegnil biti najstarejši in se ve spominjati kakega davnega dogodka. Prvi orel reče: »Ko sem bil še mladič, je zapadel sneg do pasu in je bilo tako mrzlo, da je drevje kar pokalo.« »Jaz pa,« dostavi drugi, »se spominjam tako hude lakote, da je takrat poginilo nešteto živali in ljudi.« »A jaz,« se oglasi tretji, »se spominjam, da mi je pripovedovala še babica o cesarju Konstantinu in mi je tudi pokazala mesto, kjer leži njegov zaklad.« »Torej si ti najstarejši,« mu odgovorita prva dva orla. »Tam pod tistole skalo,« nadaljuje tretji, »je zakopanih 300 tovorov samega zlata.« Tudi ta razgovor je slišal mladenič iz svojega skrivališča, ne da bi se premaknil z mesta.

Naslednjega dne se je oglašil carjev odposlanec pri dečku. Ta ga pošlje k carju nazaj z naročilom, da potrebuje 300 mul, 600 vreč in večje število delavcev. Car je takoj ustregel prošnji. Čim so dospeli moške z mulami v gorovje k studencu, jim pokaže deček skalo, da jo odvale. In kaj zagledajo, ko so skalo odstranili? Do vrha z zlatom napolnjen vodnjak. Zajemajo in zajemajo, — z zlatom napolnijo točno 600 vreč, nalože jih na mule ter odrinejo k carju po skritih stezah, da se ne bi o najdbi porazvedelo v deželi in v tujini.

Nestrpno je deček čakal, da ga pozove car predse in mu da primerno nagrado. Ni se ga spomnil, ni se več brigal zanj, siromak je čakal zaman. Končno se ojunaci ter pošlje očeta k caru, da bi dobil od njega vsaj pest zlata. Toda oče je slabo naštel. Car je sploh tajil, da bi dobil kak zaklad, kajti bal se je, da bi se to preveč razvedelo in bi utegnilo priti celo do ušes sosednjega carja, ki je bil še močnejši od njega in bi lahko zahteval zaklad zase. Moža je velel siloma zapoditi, a ko se je ta naslednjega dne vnovič oglašil pri njem, je ukazal služabnikom, da ga zgrabijo in obglavijo.

Ko je sin čul, da so mu umorili očeta, je stopil sam pred carja, rekoč: »Prevzvišeni car! Prihajam kot odposlanec mogočnega carja, Tvojega soseda, ki Ti pošilja mnogo pozdravov ter zahteva od Tebe, da mi izročiš očeta živega in zdravega. Vedi obenem, da z menoj ne boš tako lahko opravil kot z mojim očetom. Ponavljam, da hočem na poziv svojega mogočnega carja očeta živega in zdravega!«

Car in njegovi ljudje so se grožnje prestrašili in bili so v velikanski zadregi, ker si niso vedeli kako pomagati, kajti mož je mrtev, a sin ga terja živega. Po dolgem posvetovanju mu končno reče car: »Potrpi malo, da vidimo, kaj odreja zakon; kajti tvoj oče je mrtev in ne more več oživeti!« V zakoniku je stalo zapisano: kolikor tehta glava ubitega moža, toliko zlata se mora izplačati sinu, ki toži. Deček je bil s tem zadovoljen. Dvorjaniki so položili odsekano glavo na desno stran tehtnice, na levo pa en kg zlata. Toda tehtnica se ne

dvigne. Zato dodajo še en kilogram, glava se ne dvigne. Pridevajo tretji, četrti, deseti, stoti, že tisoči kilogram, naposled cel zaklad na tehtnico, skodelica z glavo ne gre kvišku. Vse se čudi, da se glava kljub tako ogromni protiuteži v zlatu noče premakniti z mesta. Zato pokličejo slavne učenjake in modrijane, da ugotove vzrok, a nihče ni mogel razrešiti zagonetke.

Tu se oglasi deček in pravi prisotnim: »Uganka je povsem enostavna; dovolite, da jo jaz razrešim.« Vsi ostrme in zakličejo soglasno: »Če nam to pojasniš, izkličemo tebe za carja,« na kar pristane tudi car sam.

Po naročilu prineso dečku kos črnega sukna. Z njim zaveže odprte očetove oči in ukaže: »Stehtajte vnovič glavo!« Glej čudo! Že približno dva kilograma zlata zadoščata, da se glava premakne in gre kvišku. Ko ni nihče pogodil vzroka tej spremembi, pojasni deček, obrnjen k carju: Dokler oko gleda, bi lahko polagali predenj še toliko zlata, dovolj ga ne bi bilo nikdar. Tako je s teboj, prevzvišeni car. Toliko množino zlata sem ti odkril in poklonil, pa še vedno ti ga ni bilo dovolj, zakaj meni od vsega tega nisi dal niti borega cekina. Prav tako se glava mojega očeta, dokler je imela odprte oči, ni premaknila ob nobeni protiuteži z zlatom. Šele potem, ko sem ji zavezal oči, se je dvignila glava ob malenkostni protiuteži 2 kg zlata.

Te besede so carja tako v živo zadele, da je takoj prostovoljno odložil krono in prepustil prestol modremu mladeniču, ki ga je kmalu vse ljudstvo vzljubilo zaradi njegove pravičnosti in nesebičnosti.

† Francè Zbašnik:

Kmetska.

Solnčni žarki — zléta lestva
od neba do zemlje seza,
in škrjanček — živa pesem
mi po njej v obzorje pleza.

Rdeči mak med zlatim klasjem
dviga purpurni svoj kelih:
jaz bom same dobre volje,
misli vanj našil veselih ...

*Pa nazdravil bom škrjančku,
polju, solncu bom heroju
in šumeči kelih spraznil
v dolgem, dolgem bom napoju ...*

Vravec zmagovalec.

Julij Nardin.

En vravec v roki velja več nego sto na strehi« pravijo tisti, ki niso imeli še nobenega v pesti. Jaz pa jih imam rajši tam gori, odkar me je eden pošteno uščipnil. Ne da bi jih sovražil! Ne, ne! Za nje celo skrbim. Krmim jih s krušnimi drobtinicami in s tem sem se jim tako prikupil, da mi hodijo pod okno krajšat čas. Ako jih slučajno ni, zadostuje en žvižg in koj so tu. Od vseh strani prifrčijo in me pozdravljajo. Imam jih v resnici rad.

Ne tako hišni gospodar! Ni hudoben človek, a ima vrt in perutnino. Jezi ga, da morajo imeti vrabci vedno prvo zelenjavo in prvo sadje in da odjedajo kokošim. Skratka: mrzi jih, ker mu delajo škodo. Zaradi njih je še mene gledal po strani. »Čemu krmite te ciganske pritepence, te nesramne tatove?!« me je prijel nekoč strogo. »Po mojem skromnem mnenju« — sem se zagovarjal — »je sit tat manj nevaren nego lačen, posebno če je tak kot vravec, ki mu ni do tega, da kopiči bogastvo.« Pa ga nisem potolažil. Nejevoljno je ogledaval luknje v ostrešju in sklenil, da jih zamaši. Mislil je, da se tako iznebi nepridipravov. Sklep se je izvršil še isti dan. Meni je bilo žal, da se je to zgodilo. Ljubi sosedje so bili vsi zbegani. Turobno čivkajoč so obletavali linice, silili vanje in brezupno kljuvali ob kamnu, ki je tičal v vsaki izmed njih. Rad bi jim bil pomagal, a nisem smel. Šel sem stran, da jih nisem slišal. Smilili so se mi preveč. Še v spanju mi je njih nezgoda polnila srce z žalostjo. »Zakaj si niso pomagali drugam?« bi kdo lahko vprašal. A kdor ve, kako je vsak navezan na svoj rojstni kraj, bo razumel njih bol in bo ž njimi sočuvstvoval. —

Drugo jutro navsezgodaj me vzbudi gromki živ žav. Pogled skozi okno mi pokaže vse stare znance v najboljšem razpoloženju. Poskakovali so in ščebetali kot za stavo. »Hitro so se vdali« — sem si mislil in jim vrgel nekaj drobtinic. Čudno! prav malo so se brigali za nje. »Anti imajo festival v proslavo zmagovitega pohoda njih pesmi po kulturnem svetu? Moderni komponisti jih posnemajo že delj časa, ker so postali slavčki nemoderni.« Spodaj pred vežo sem spoznal, da niso tako domišljavi kot čivkajoči ljudje, da je vzrok njih veselja nekaj čisto drugega, nekaj za nje mnogo važnejšega. Spodaj sem namreč naletel na gospodarja, ki je bil hudo nataktnjen.

»Glejte!« me ustavi, »včeraj sem zadelal vse luknje z balotami, ki sem jih tesno zabil vanje. Danes so kamni na tleh, vrabci pa v luknjah. Ti vrabci so kot sami vragi.«

Vse mi je postalo jasno. Na strehi so praznovali vrabci zmago nad človekom. Ugnali so ga. Male, drobne pritepene stvarce so ustrašile mogočnega hišnega posestnika. Čudno je res, kaj vse zmora žilava vztrajnost, smotrno drobno delo in ljubezen do doma.

Dr. Miroslav Tyrš

Bratje Čehoslovaki praznujejo letos redko svečanost, ko praznujejo 100-letnico rojstva dr. Miroslava Tyrša, ustanovitelja Sokolstva (1832—1884). Ta proslava bo dosegla svoj višek meseca junija in v začetku meseca julija,

ko se bo vršil v slovanski Pragi IX. vsesokolski zlet, ki se ga bo udeležilo Sokolstvo iz vseh delov sveta, kjer utripljejo navdušena srca Slovanov, združenih v eno ogromno telo pod sokolskimi zastavami.

Temu zletu bo prisostvovalo tudi jugoslovensko Sokolstvo v večjem številu, da se pokloni spominu in imenu moža, ki je njegova ideja zajela tudi našo domovino, kjer so leta 1863. ustanovili v Ljubljani prvo sokolsko društvo. To društvo se je imenovalo Južni Sokol, a tedanja avstrijska vlada ga je razpustila. Takoj potem so pa društvo zopet osnovali in mu dali ime, ki ga nosi še danes: Ljubljanski Sokol.

Sokolski ideji je temelj bratstva ljubezen med vsemi pripadniki istega naroda — še več — med vsemi Slovani po vsem svetu. Sokolsko

vzgojno delo vodi skrb za ohranitev telesnega zdravja, a obenem je naloga sokolskega dela, da vzgoji v vsakem poedincu vse vrline in kreposti, ki ustvarjajo po duši lepega, zavednega, plemenitega človeka.

„Ljubezen do domovine — to so ona posvečena tla, kjer so zrasle vrline vseh narodov,“ uči Tyrš. Požrtvovalna domovinska ljubezen odlikuje tudi nas Jugoslovence, ki smo zvezani z vsemi slovanskimi Sokoli v mogočno celoto.

Tyrš je s Sokolstvom dal že l. 1862. pogoje za osvobodjenje izpod tujega jarma. Njegova misel je prebila v svetovni vojni krvavi krst in je prinesla Slovanom svobodo in uedinjenje.

Med največjimi, najzaslužnejšimi in najslavnejšimi možmi bratskega češko-slovaškega naroda stoji Tyrš na najodličnejšem mestu. Njegovo ime prehaja od ust do ust tudi v našem narodu, ki hoče biti viteški in junaški po svojih delih in po svojem značaju.

Jugoslovenci smo Sokoli in Sokoli ostanemo!

E. Gangl

Iz zgodovine sladkorja.

Zgodovinsko je dokazano, da so bili prvi Evropeci, ki so pričeli uživati sladkor, križarji. Ti so na svojih pohodih v daljne kraje videli v Mezopotamiji otroke, kako so zvečili in sesali drobna stebelca nekega trsja. Pokusili so rastlino tudi sami in se čudili dobremu okusu, ki so ga pozneje imenovali »sladek«. Zgodovina tudi pravi, da so v Španijo, v najbolj južni del Evrope, prinesli ta sladki trs Arabci. Vzlic temu, da je bilo v tej deželi ugodno podnebje, da bi se sladkorni trs uspešno razvijal, so uporabljali sladkor ves srednji vek le kot zdravilo zoper nekatere bolezni. Prodajali so ga samo v lekarnah in ker je bil zelo drag, so si ga lahko privoščili le premožnejši sloji.

Takrat pa, ko so pričeli podjetni španski mornarji križariti po morju in odkrivati nove dežele in svetove, takrat je prišel sladkorni trs po njih tudi v Ameriko. To je zgodovinsko dokazano in trditev, da smo dobili v Evropo sladkor iz Amerike, je docela napačna. V Ameriki so se ljudje zelo hitro oprijeli sajenja in gojitve sladkornega trsa, tega važnega živila, in so ga po par desetletjih že izvažali polne ladje v Evropo. Pravijo, da je bilo v 17. stoletju trgovanje s sladkorjem med Evropo in Ameriko najbolj dobičkanosen posel.

V Evropi niso sadili sladkornega trsa, ker je bilo takrat in je še danes podnebje neugodno za gojitev te rastline. L. 1747. je neki nemški učenjak pogruntal, da bi sladkor lahko pridobival iz izvestnih rastlin, ki rastejo tudi v Evropi. In šele l. 1796. je prišel Nемец Achard na to in je pokazal praktičen način pridobivanja sladkorja iz pese.

Prvi so poskusili s pridobivanjem te sladke snovi iz pese Francozi. Zgodilo se je to med vojskovanjem Napoleona z Anglijo l. 1812., ko so bile francoske meje zaprte pred večino vseh tujih produktov. Leta 1829. je bilo v Franciji že 100 sladkornih tovarn, ki so izvrstno uspevale.

Sladkor si je v kratkem času osvojil ves svet. Danes je skoraj ni države, ki bi morala sladkor uvažati.

Danilo Gorinšek:

Krt.

*Črni krt
gre na vrt.
Rad bi nov
skopal rov.
Gluha noč
je v pomoč,
že vesel
je začel.
Iz noči*

*ptič sfrči
in vrešče
krtá sne!
Črni krt,
kaj na vrt
si želet?
Rajši šel
bi v svoj rov,
— kjer ni — sov!*

VESELE IN ŽALOSTNE ZGODBE NAVIHANEGA KUŽETA.
 PRIPOVEDUJE MARIJA GROŠLJEVA.

BOBI PIJANČEK.

TODA BOBIJU TUDI NE GRE VEDNO VSE PO SREČI, DA-
 NES JO PA IZKUPI SAM.

BOBI PRAVI: »TA JE LEPA,
 NUŠKA VINO MI ZAKLEPA,
 TREBA TAJNO BO ODKRITI
 IN KOZARČEK VINA IZPITI!«

PLJUSK — JEZIČEK ŽE POTAPLJA:
 »EJ, TO JE IZBORNA KAPLJA!«
 IN JEZIČEK MOČI, MOČI,
 VES KOZARČEK VASE STOČI.

VINO PA NI ZA MLADINO,
 BOBI JE DOBIL »STEKLINO«.
 VSE BOLJ HITRO KRI MU POLJE,
 TO JE BOBI DOBRE VOLJE:

HOPSA — TRALA LEVO, PRAVO,
 PA TELEBNE V MIZO Z GLAVO.
 PRED OČMI MU ZAISKRI SE,
 SOBA V KROGU ZAVRTI SE.

HOPSA — TRALA, MALO TEŽJE,
 ŽE IZGUBLJA RAVNOTEŽJE,
 REVSKA, BEVSKA, ČUDNO LAJA
 IN POPADA VSE OD KRAJA.

GOSPODIČNA VSA DRGEČE:
 »BOG NAS OBVARUJ NESREČE!«
 PLAHO V KOT SE MU IZMIKA,
 STEČE, STEČE PO ZDRAVNIKA. —

PRIDE PASJI DOKTOR VRANČEK,
 KAKOR SNOB LEŽI PIJANČEK.
 KO PREIŠČE DOKTOR PSIČKA,
 DE: »NALEZEL SE JE CVIČKA!«

Dalje v prihodnjem letniku

Mačka in miš, pa pes in mačka.

Dr. Fr. Zbašnik.

(Konec.)

Drugí dan po tem dogodku so bili otroci iznova zbrani pod jablano na Umkovem vrtu in niso z nič manjšim zanimanjem prisostvovali podobni igri, kakor prejšnji dan, samo da so bile danes vloge nekoliko drugače razdeljene. Mačico namreč, ki je včeraj tako kruto ravnala z miško, je danes prav tako neusmiljeno zdelaval domači pes Hektor.

Hektor je bil nenavadno velik in močan pes, ki je sovražil mačji zarod. Že marsikatera mačka mu je bila v boju razpraskala gobček, a to ga ni oplašilo in ne zdržavalo, da bi se ne bil vedno zopet katere lotil, pa naj jo je dobil kjerkoli. Danes pa je imel tem večji pogum, ker je bila mačica majhna in so ga povrh še otroci ščevali nanjo. »Daj jo, Hektor, daj!« so ga podžigali. Sicer se mačica, če tudi je bila slabotna in v primeri z orjakom Hektorjem res prava miška, ni dala kar tako! Puhala je in stegovala kremplje, kar se je dalo ter poizkušala na vse načine, da bi si zavarovala hrbet, toda videlo se je vendar, da ji manjka vaje za tak boj. Hektorju se je zdaj, zdaj posrečilo, da jo je oplazil s svojo mogočno taco preko života ter jo posvaljal po tleh. Mačica je pri taki priliki vselej milo zamijavkala. Kdo ve, se je kaj spomnila, ali ne, da se je včeraj ubogi miški baš tako godilo, kot zdaj njej in da je ona sama z miško isto počela, kar je počenjal zdaj Hektor z njo? No, pa saj za to niti časa ni bilo, da bi se ji bili mogli vzbuditi kaki spomini, zakaj obračati je morala vso svojo pozornost na to, kako bi se izvila svojemu mučitelju. Enkrat se ji je bilo že skoro posrečilo, da bi mu bila ušla. Polagoma se je bila približala drevesu in smuknila je hipoma po deblu navzgor. Toda prehitro je omagala v svojem poletu. Bila je že preveč utrujena in komaj za meter visoko se je bila popela, pa si je morala oddahneti. Hektor pa je bil z enim sunkom pri njej in ker je bil velik, jo je lahko dosegel. Hlastnil je po nji, stresel jo pošteno sem in tja ter jo vrgel med otroke.

»Mijav, mijav!« je milo tožila in klicala mačica po pomoči, ali nihče se je ni usmilil. Nasprotno, otroci so se ji rogali, rekoč: »Prav ti je, zakaj si pa ti včeraj miško tako! Hektor, le daj jo še, le daj jo še!«

Hektor pa je menda dobro vedel, da dela otrokom veselje. Mišice ob gobcu so se mu bile čudno raztegnile, kakor se raztegnejo človeku ob ustih, kadar se smeje in če si ga dobro pogledal, se ti je zdelo, kakor bi se tudi on vselej zasmeljal, kadar so otroci udarili v smeh.

»Hektor, daj jo, daj jo!« so otroci silili vanj. Toda ni jih vselej ubogal. Včasí je bilo videti, kakor bi se mu mačica vendar le malo smilila. Obotavljal se je in zdaj se ozrl na mačico, ki je že vsa potrta in onemogla čepela pred njim, zdaj na otroke, kakor bi hotel reči:

»Ali nima še zadosti?« Otroci pa niso poznali milosrčnosti. Vsaj večina izmed njih ne. »Daj jo še, daj!« so ga še dalje ščuvali.

»Mijav, mijav!« je še vedno prosila mačica, toda Hektorju je bilo očividno več do tega, da se prikupi Tončku, ki je bil tako rekoč njegov gospodar, kakor da ustreže mački. In iznova se je je lotil. Zagrabil jo je z gobcem in jo vrgel baš tako kvišku, kakor je pred ta dan ona miško metala. Pri tem pa jo je vse huje stiskal z zobmi, kot je ona stiskala miško.

»Daj jo še, daj, Hektor!«

A mačica je ležala na tleh in se ni ganila in Hektor se je pomišljal. Kaj bi jo še dalje, ko pa je nemara že mrtva! Toda mačica si je še enkrat opomogla in še enkrat je privzdignila glavo.

»Daj jo, daj Hektor!«

In Hektor je skočil k njej, položil svoje široke šape nanjo ter se uprl z vso težo svojega života vanjo. Mikastil jo je toliko časa, da ni bilo nobenega znaka življenja več v njej.

»Umoril jo je!« je opazil pomilovaje eden izmed otrok, ki je imel menda nekoliko bolj sočutno srce. Mačica je bila res poginila, o tem je pričalo njeno nepremično osteklenelo oko. Hektor se je še parkrat ozrl na svojo žrtev, potem pa je povetil glavo in s stisnjenim repom odšel, kakor bi se sramoval svojega dejanja.

Otroci bi bili nemara še delj časa ogledovali mrtvo mačico, a nena doma se oglasi od hiše sem Tončkova mati: »Kaj mi pa delate zopet ondi na trati?« In ker se je hotela prepričati, zakaj so se otroci zopet natepli skup, je pristopila in zagledavši mrtvo mačko, vprašala: »Kdo pa je to storil?«

»Hektor jo je toliko časa mrcvaril, da je poginila,« je pojasnjeval Tonček.

»In ti — in vi vsi skupaj ste to mirno gledali? Tako ste si torej vzeli k srcu moje včerajšnje besede! Zapodili bi bili vendar psa!«

»Ah, še ščuvali so ga!« se oglasi neko dekletce.

Tonček pa se je odrezal: »Zakaj pa je ona včeraj miško! Prav ji je!«

»O ti neumni otrok!« se je zgrozila mati. »Res je sicer tisto: Kar nočeš, da store drugi tebi, tega ne stori ti drugim! Res je tudi, da se vsaka hudobija prej ali slej maščuje, toda to velja samo za ljudi, ki vedo kaj delajo in so odgovorni za svoja dejanja, ne pa za živali! Sicer pa — ali veš, da je to baš tista mačka, ki se je včeraj igrala z miško? Polno mladih mačic je zdaj po hišah!«

»Vem!« je zatrjeval Tonček. »Dobro jo poznam!«

»No, pa če tudi! Pomisliti treba, da žival nima pameti in da ne ve, kaj dela. Odkod naj bi taka mlada mačica znala, da miško boli, ko se je z njo igrala, kakor pes ni mogel presoditi, če je prav ali ne, da vas uboga, ko ste ga ščuvali. Vas pa je lahko sram, da ste tako neusmiljeni in se še naslanjate ob mukah ubogih živali! O zaslužili bi, da bi vas nekaj časa kdo tako mikastil, potem bi si morda zapomnili, da se ne sme nikomur hudo delati, ne ljudem, pa tudi ne živalim!«

Otroci so se ustrašili teh besed in z zavestjo, da niso ravnali prav, so se razbežali na vse strani ...

Gustav Strniša:

Murnova žalostinka.

Čiri — muri, čiri — muri, travica zelena,
v nji počiva moja črna ženka umorjena!

»Čiri — muri, čiri — muri!« deček z bilko jo je vabil,
da siroto iz krtine je na dan privabil.

Čiri — muri, čiri — muri, kaj hudobnež zdaj je storil?
Mojo dobro, milo ženko s težkim kamnom je umoril.

Čiri — muri, čiri — muri, kdo ženico mi povrne,
in glasove njene zvočne kakor strunice srebrne?

»Čiri — muri, čiri — muri!« sva zvečer v poljani pela,
med šumečim, zlatim žitom bila srečna in vesela!

Čiri — muri, čiri — muri, kolikor je v polju žita,
v njem je moja težka žalost skrita!

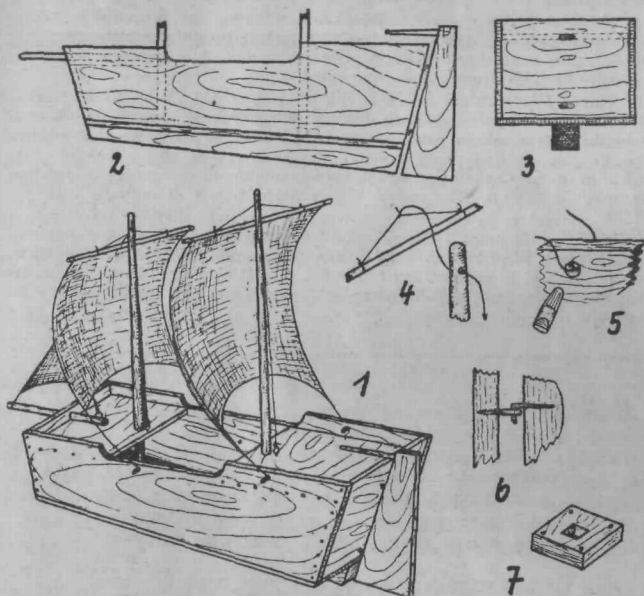
Čiri — muri, čiri — muri, žito žanjejo ženjice
in prepevajo veselo tri kmetice.

Čiri — muri, čiri — muri, če bi mojo bol poznale,
bi z menoj med zlatim žitom zajokale:

»Čiri — muri, čiri — muri, čiri — muri,
čiri — muri, čiri — muri, čiri — muri!«

Ladjica.

Da si napravimo to prijetno igračko, ki popolnoma zanesljivo jadra po vodi, tudi če vanjo naložimo težje stvari, je potrebno le malo dobre volje in potrpljenja. Najprej izzagamo iz lesa za izrezovanje oba stranska dela ladjice (št. 2) in pa dno, ki so vsi iz ravnega lesa. V sredo dna pribijemo z žeblički štirioglat podolgovat košček lesa (glej prerez št. 3), da se ladjica na vodi ne prekucne. Deščice na krovu ladje opremimo pa z okroglimi odprtini, da lahko vanje zasadimo pozneje jambore z jadri. Kjer se jambori

dotikajo tal, pa zabijemo majhne štirioglate koščke lesa z okroglo ali oglato vzdolbino, kamor pridejo spodnji deli jambor. Slika št. 6 nam pokaže, kako je urejeno in na ladjico pritrjeno krmilo, št. 4, kako so pritrjena jadra na jamboru in št. 5, kako jih pričvrstimo na stranske dele. Vse ostalo je pa tako jasno in nazorno pokazano na naši sliki, da ne potrebuje prav nobene razlage. Na koncu je treba le še vse špranje in luknjice zamazati s kitom in ladjico (št. 1) od zunaj in znotraj prebarvati s poljubno oljnato barvo. — Zaplavala bo po vodi, da jo bo veselje gledati.

Kako izdelujejo vžigalice.

Zelo malo vemo v splošnem o tem, kako nastanejo vžigalice. Njihov rojstni kraj je daleč od nas v brezmejnih ruskih močvirjih; tam rastejo posebne vrste trepetlike, iz katerih izdelujejo v tovarnah klinčke in pa tudi škatlice. Po železnici, pa tudi po ladjah, vozijo debla na Švedsko, kjer jih žage na mah razrežejo v kose, ki so 60 cm dolgi. Skorjo, veje, vejice in drugo odstranijo z luščilnim strojem in razrežejo te kose v 2,2 mm tenke trake, ki jih v svežnjih po 60 do 100 plasti razdele v klinčke po 5 centimetrov dolžine. Stroji so tako izpopolnjeni, da en sam nož naenkrat izreže iz svežnja 700 do 1200 klinčkov.

Posebno pazijo pri izdelovanju klinčkov na to, da odstranijo vsak drobec lesa, vsako nevarno trščico, ob kateri bi se utegnil človek raniti. Tudi to se zgodi v strojih, v velikem, vrtečem se bobnu, v katerem se klinčki obrusijo drug ob drugem in se fino ogladijo.

Kakor hitro pridejo iz bobna, jih stresejo v drug stroj, ki jih uravnava enakomerno lego in v plasti, drugega poleg drugega, in sicer v posebnih zabojih. V tem zaboju pridejo v nadaljnji stroj, kjer jih nevidna gibljava strojna roka potisne v nešteto majhnih luknjic, vsak klin v posebno luknjico, in od tu v notranjost stroja, kjer se avtomatično namočijo v parafinu (vosek), da pozneje bolje gorijo. V tem stroju dobe tudi kapice z vnetilom.

V tovarni je še neštevilno strojev, ki izrezujejo škatlice, jih lepijo s papirjem in etiketami z naslovi. Škatlice z notranjim delom in z gotovimi vžigalicami pridejo končno v zadnji stroj, ki pograbi točno 60 do 65 vžigalic, odpre škatlico, jo napolni, zapre in odda človeškim rokam, ki že čakajo pri odprtini stroja. Stroj napolni na ta način vsako uro 6000 škatlic, ki jih nato zavijejo in oddajo v promet.

Vinko Bitenc:

Balonček.

Sončece zlato se smeje —
ej, saj je zopet pomlad,
vetrič navihani veje —
oh, ni pozabil navad.

S šopkom vijolic v levici
Tonček na travi sedi,
pisan balonček v desnici
z drobnimi prstki drži.

Pa vam junak je, naš Tonček:
nič se ne zmeni za to,
če na vrviči balonček
vetrič maje nad glavo.

Vetrič željan je zabave,
strga balonček iz rok
in ga odnese v višave —
Tonček, ubožec, pa v jok!

Daleč tja gor, med oblake
pisan balonček hiši,
Tonček pa meri korake
k mami in se solži.

Dnevi brez skrbi.

Tri dni nisem bila zdrava. Treslo me je. Čutila sem ogenj v glavi, rokah in v peti. Nisem mogla jesti. Zato sem pila neprestano. Toda vse je že minilo. No! No! Ne da bi kaj rekla. Lepo so naju zdelale te rjave muhe.

Danes sem pokusila nove jedi. Nisem jih poznala. To so rdeče kroglice z zelenimi listki. Malo ščipajo v jezik, pa so izborne. To jih je imenoval redkvice. Zelo so mi ugajale. Godla sem dolgo: ah! ah! ah!

Druga jed je bila popolnoma drugačna. Nekaj belega in kislega. Dolgi koščki, ali je trava ali — ne... Zavohala sem to na mizi in iztegnila roko. Prosila sem, da bi mi jo dali.

»Hočeš kislega zelja?« je začudeno vprašala Zo-Zo. »Saj tega vendar nisi jedla v džungli?«

Zelo dobro je to kislo zelje. Nisem se mogla odtrgati od njega.

Navadno jem sadje in kašo. Jem iz skledice z žličico. Imam lastno skledico in svojo žličico. Poznam jo oddaleč. Če mi služkinja poda drugo žličico, kličem: »O-o-o-o!« Tedaj mi da mojo. Sedim na stolici pri mizi poleg Zo-Zo. Služkinja mi zavezuje na vratu prtiček. Nikdar ga ne mažem in polivam. Pri mizi nisem glasna. Sedim tiho in čakam, da mi dajo mojo skledico s kašo, ali krožnik z olupljeno pomarančo. Tedaj godem hvaležno: »Ah! Ah! Ah!«

Po jedi poljubim na roko Zo-Zo in Toja. To tudi poljubi Zo-Zo na roko. Tega sem se naučila od mojega varuha. Po obedu gremo v Tojevo sobo. Pijemo kavo. Zo-Zo in To črno, jaz belo. Rada imam kavo z mlekom in sladkorjem. Po kavi se zleknem na kanape in zaspim...

Po počivanju se malo poigram, pišem ali pa poslušam igranje Zo-Zo. Zvečer pojem skledico kaše. Letam in se igram s Tojem ali z gospodi in gospemi, ki prihajajo k nam. Imam med njimi prijatelje. Pred spanjem se kopam v banjici. Zo-Zo me ponoči oblači v dolgo belo srajčico. Spim v posteljici. Rada imam, če sem dobro pogrnjena

z odejico. Želim, da je posteljica prekrita s plahto. Zdi se mi takrat, da vidim nad seboj streho naše kočice na vrhu visokega drevesa.

Preden zaspim, dobivam vsak dan poslastico. Košček pomaranče ali hruške. Včasih grozdje... Spim mirno. Vstajam obenem z Zo-Zo. Rada prihajam k njeni postelji. Tam delam strašne neumnosti. Hodim po rokah, prekopicam se, smejem se glasno.

Zelo dobro mi je sedaj!

Zimski dnevi.

Zopet čutim mraz. Ne hodim več iz hiše. Zunaj letajo bele mušice. Padajo na hiše in ulice. Vse naokoli se beli. Drevesa se pokrivajo, rekel bi, s puhom. Strah in žalost se me lotevata sedaj. Sedim pritisnjena k Zo-Zo. Rada pijem vročo kavo z mlekom. Ne morem použiti nič mrzlega. Najbolje se počutim v banjici in v posteljici. Dvakrat me je bolelo grlo. Nisem mogla požirati. Prihajal je dober gospod. Pogledal mi je v grlo in me namazal z neko sladko in nekoliko skelečo stvarjo. Bolečina je ponehala. Poljubila sem zato roko dobremu gospodu. To ga imenuje doktorja.

Morda je on to, kar je bila v džungli starka I-So? Zdravnica? Zelo dober gospod. Čedalje češče me bole noge. Moje uboge noge, ki so se tresle in niso imele sil, ko me je bila udarila palica starega Jožefa... Sedaj težko hodim. Rajši skačem s podvitimi nogami, opirajoč se na roke. Tako me boli manj. Ne prekopicavam se več in ne norim več. Imam razboleno telo. Slaba sem. Včasih čutim veliko žalost. Toda Zo-Zo in To sta tako dobra zame! Ljubkujeta me in ljubita zelo. Ko gresta z doma, jočem in vpijem: »Uh! Uh! Ostanita pri meni!« Ne spim in ju čakam. Poznam, kadar pozvonita pri prihodu. Slišim njune korake od daleč. Vzklikam veselo: »Ah! Ah! Ah!« Pozdravljam ju z zvestim, hvaležnim srcem. S srcem male šimpanzke, ki zna ljubiti.

Imam mnogo igračk. Rdečo žogo z rumenimi pasovi. Punčko — majceno dekletce v višnjevem krilcu. Imela je bistri črni očesci. Vendar sem jo tako često poljubovala, da sem ji zlizala očesci. Imela sem malo opico na vrvcu... Te igračke nimam rada!

Zato pa imam rada ropotuljico in belega medvedka. Tega poljubljam na sam nos. Pogleda name prebrisan in izteguje tačice. Če ga tresem, mrmra potihoma.

Ropotuljico devam sebi v gobček. Zdi se mi tedaj, da kadim pipico. Tako sem delala, ko so me imenovali »drugega Morica« in »veliko umetnico«. Često mislim na to, čemu drže ljudje ptice in živali v robstvu. Slabo jim je v robstvu.

Meni je zelo dobro pri Zo-Zo, vkljub temu se počutim bolno in slabo. Ker ne vidim džungle. Ker letajo zunaj bele mušice. Ker leži na hišah beli puh. Drevesa stoje gola. Vse listje je že davno odpadlo. Črne veje se stegujejo obupno k sivemu, temnemu nebu. Žalostno je

na svetu pozimi. Zakaj nas ljudje jemljejo v robstvo? Lahko si naredo zase opice, slone, medvedke in ptičke iz lesa in železa. So popolnoma podobni živim živalim. Zato se te igračke ne jočejo, ne hrepene in ne bolehajo. Ne mislijo in ne šepečejo: »Kako zlobni ste, ljudje! Oropali ste nas svobode, zdravja in veselja.«

Ljudje ne slišijo, da jim ptički in opice delajo očitke. Vse živali v robstvu mislijo tako. Dokler so mladi, ne čutijo krivice, ki jim jo delajo ljudje. Zabavajo jih razne neznane stvari, vlečejo jih poslastice. Ko dorastejo, se jih loteva obup. Obup, da ni konca robstva...

Takrat so zlobne in nepokorne. Ptički prenehajo prepevati. Opice ne jedo, bolehajo, se ne smejejo ljudem, včasih jih celo praskajo. Sloni lomijo kletke. Levi in medvedje postajajo nevarni. Mečejo se na ljudi

in jih trgajo. Pripovedoval mi je o tem Pavelček, kó sva šla v cirkus k prvemu nastopu.

Zakaj ljudje ne pomislijo, kako hudo bi jim bilo v robstvu pri opicah ali levih? Kako bi se bali, hrepneli in obupavali? Včasih mislim, da je bolje poginiti, nego biti brez svobode... Robstvo je strašna, okrutna muka!... Začenjam razumevati, kaj je hotel povedati častitljivi dedek BoBo, govoreč:

»Ljudje imajo svoje življenje, šimpanzi — svoje.«

Mi nočemo ne velikih hiš iz kamenja, ne vlakov, ne avtov, ne trobentice, ki sama govori. Mi hočemo le našo džunglo. To je tako malo! Čemu nas ljudje še tega oropajo?

D a n s l o v e s a .

Davno nisem pisala. Vedno sem bolna. Grlo, noge in srce... To vse me boli, zelo boli. Čutim vedno mraz. Hrepenim in slabim vsak dan bolj. Zima je minila...

Ne letajo zunaj več bele krpice in mušice. Drevesa so se oblekla v sveže, jasno zeleno listje. Nekatera so se ogrnila z belim in rožnatim cvetjem.

Solncece vedno močnejše pripeka. Bledo je in slabo v mestu. Slabo kakor jaz... In hrepeni, zamišljeno kakor jaz. Nič me ne tolaži in ne veseli več. Ničesar ne želim. Nikamor ne stremim.

Sedim v koticu in se tresem in tresem. Po noči sedim v postelji in se iznova tresem do svita. Ne vem namreč, o čem naj mislim. Zdi se mi, da sploh ne mislim. Živim zato, ker mi veli Zo-Zo, da naj živim. Umivam se in oblačim, ker me Zo-Zo sili k temu.

Samo jesti ne morem. Nič mi ne diši. Ne čutim lakote. Trenutno le čutim, da stoji kdo za menoj. Slišim lahek šum dihanja in tihi šepet. Kdo stoji tam? Kdo šepetuje?

Danes je Zo-Zo dolgo igrala. Ura je odbila polnoč... Zo-Zo je igrala tiho. Včasih so bili glasovi podobni šelestu, vzdihom, šepetanju. Poslušala sem... Poslušala... Ko so gosli začele ihteti, sem se premaknila in sem se prisilila vstati. S trudom in boljo, pa vendar bi mogla še hoditi. Huje je bilo s srcem. Tolklo je tako silno in neenakomerno. Trenutno se je zdelo, da je hotelo raztrgati prsi. Tedaj sem odpirala gobček in sem željno vlekla vase zrak...

»Da! Da!« sem mislila. »Razumem, da moram oditi. Odiči za vedno.«

Razumela sem, da stoji za menoj cela truma šimpanzov. Nevidni se gnetejo okoli.

Mamica s strelico v boku, junaški, mogočni Rru, dedek Bo-Bo, mežikajoči Ori-Ori, babica I-So, tetka Hara-Ua, stari, resni Ngu-Ngu, mali Aka ob mali reki in oni drugi — na verigi...

Stoje in šepetajo: »Vrni se! Vrni se!«

Njih glasovom se vmešava šum džungle, pljuskanje valov, cvrčanje in kriki zelenih papig in plavih drozdov, rjojenje vodnih konj in slonov, godrnjanje črnih in rjavih opic: »Vrni se! Vrni se!«

Vzdih, šelesti s travo in trstjem zemlja, iz katere so se bohotno razrasle mogočne mahonije, nerodne baobabe, listnate palme in s sadjem pokriti papaji: »Vrni se! Vrni se mala, revna, izgubljena Ket!«

Da! Da! Moram oditi odtod za vedno. Kako pojdem odtod? Mar tako, kakor častitljiva, k zemlji sklonjena I-So? Mar tako, kakor je napravil najmodrejši izmed šimpanzov, na vsem svetu slavni Moric?

Dolgo sem poljubovala Zo-Zo. Ljubkovala sem jo in ji lizala roke. Zahvaljevala sem se ji za njeno dobroto, za veliko dobroto. Ona ni kriva, da ne morem dlje ostati pri njej.

Saj me moji najljubši kličejo z neutешljivimi glasovi: »Vrni se! Vrni se!« Kličejo me vsi: šimpanzi, džungla, ptice, reka, gore, toplo morje, žarko solnce!

Objemala sem in se stiskala k To. Godla sem tiho. Pravila sem mu, da mu zapuščam svoj dnevnik. Saj ga vendar ne bi mogla vzeti s seboj?

»Lahko noč, Kaška!« je tiho rekla Zo-Zo in ugasnila svetiljko. Odgovorila sem ji z eno besedo: »Z Bogom!«

Vso noč sem sedela in čakala črnega ptiča. Nastal je svit; in priletel je črni ptič. Ni me hotel vzeti s seboj.

Sklenila sem doseči morje...

Splavam, kakor slavni Moric (saj me je ravnatelj cirkusa imenoval »drugega Morica«). Splavam daleč, tje, kjer za zaslonom solnčne megle šumi moja džungla, maha z zelenimi vrhovi dreves, izteza k meni svoje roke in kliče:

»Vrni se mala, revna, izgubljena Ket! Vrni se!«

Danes pojdem odtod za vedno.

Pozdravljeni vsi! Vsi, dobri kot Zo-Zo in zlobni kot pegasti pa-glavec, ki me je prvi sunil v nos.

Pozdravljeni vsi!...

Kaškica je šla od nas 11. aprila 1931. Iskali smo jo dolgo, zelo dolgo. Toda sled po njej je izginil.

Sedaj, po enem letu smo izvedeli, da so jo videli na Atlantskem oceanu s holandskega parnika »Kilstroom«.

Videli so majhno, črno šimpanzko. Plavala je hitro proti jugu. Metala je ročici iz vode in se zibala na hrbtu spenjenih valov. Plavala je vedno dlje. Izginjala je v zlati, rožnati megli...

Nihče ne ve, ali je priplavala v domovino dobra Kaška, plemenita šimpanzka, hčerka junaškega Rju-ja? Ne vemo, ali jo je pozdravila z radostnim šumom džungla, polna sopar in tajnosti? Ali je vračajoči se ubogi, izgubljeni mali opici pritekkel naproti ves šimpanzki rod: častitljivi Bo-Bo, resni Ngu-Ngu, klepetava Hara-Ua, mogočni vodnik Kir, šaljivi Ori-Ori in truma drugih, ki so za morjem klicali dan in noč:

»Vrni se! Vrni se, mala Ket!«

Naše uganke.

1.

KRIŽALJKA.

(Sestavil J. W.)

1	2	3	4	5	6	7
9				10		
11	×	12		×		
14	15	×	16	17		
		×	×	×		
18	19	20	×	21	22	23
		×	24		×	
25				26	27	
28				29		

Besede pomenijo: Vodoravne: 1. samostanskega predstojnika; 5. prstenino; 9. svetopisemsko žensko ime; 10. reko v Aziji; 11. kratico; 12. vsakdanjo potrebsčino; 14. odprtino v zidu; 16. vozilo; 18. zakrament; 21. osje gnezdo; 24. kratico; 25. rimskega boga; 26. moško ime; 28. žensko pokrivalo; 29. denar evropske države.

— Navpične: 1. evropsko glavno mesto; 2. drevesni nasad; 3. ploščinsko mero; 4. reko na Pirenejskem polotoku; 5. slovansko žensko ime; 6. vesel čas; 7. reko v Italiji; 15. del glave; 17. otok v Adriji; 18. Triglavsko dolino; 19. barvo (pridevnik); 20. gozdno drevo (redko); 21. ustno vodo; 22. rusko moško ime; 23. kuhinjsko pripravo; 27. osebni zaimek.

2.

SPREMEMBA.

Z najmanjšim sredstvom napravi veliko spremembo v temle stavku:

Pol že sem pojedel.

3.

DVE POSETNICI.

Darja Polak	Rasto N. Igljč
-------------	----------------

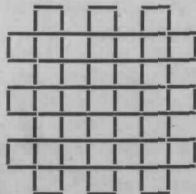
Kaj je poklic teh dveh?

4.

ZAGONETNA RESETKA.

(Sestavil J. W.)

Iz naslednjih 33 črk se sestavijo tri besede, ki se čitajo vodoravno in tudi navpično: a a a b b c c e g g i i i i i j j l l m m n n o r r r r r t t t v v.

Besede pomenijo: 1. goro v Jugoslaviji; 2. moško krstno ime; 3. mesto v Dravski banovini.

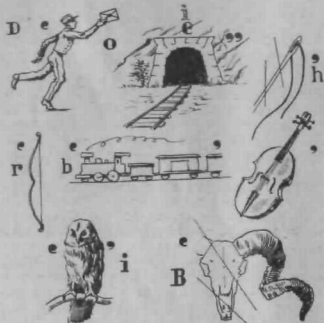
5.

ŠTEVILČNICA.

1 2 3 4 5 6 5 7 3 — dobro prilaga ponoči glavi se naši,

1 2 3 4 5 6 5 7 3 — hiša, ki vsakogar plaši.

6.
ZASTAVICA V PODOBAH.

REŠITEV UGANK IZ MAJSKE
ŠTEVILKE.

1. Križaljka.

Vodoravno: 1. Erjavec, 2. steza, 3. mesec, 4. vid, 5. osa, 6. gaber, 7. pelin, 8. Slomšek. — Navpično: 9. Stritar, 10. drozg, 11. deblo, 12. mak, 13. Ema, 14. veter, 15. bezeg,, 16. Levstik.

2. Zlogovnica.

1. Forum, 2. Radovljica, 3. aligator, 4. nohet, 5. lihoprsti, 6. Ervin, 7. Vodnik, 8. srakoper, 9. teleskop, 10. Idrinja, 11. klokan. Početne črke, čitane navzdol: Fran Levstik, končne črke: Martin Krpan.

3. Posetnica.

Gospod sestavlja o b r a č u n.

4. Istopisnica.

birma — Birma.

5. Dvozložnica.

Čoba = šoba, doba, geba, moba, poba, roba, soba, troba.

Vseh pet ugank so pravilno rešili:

Zoran Jerin, Celje; Miloš Babič, Ljubljana; Božica Roševa, Dol pri Hrastniku (hvala za pismo, upam, da se poslej po lepi stari navadi spet vsak mesec oglosiš!); Ljudmila Pollakova, Grosuplje; Dušan, Branko, Silvo in Ivica Steinerjevi, Sarajevo; Karl Močnik, Ljuba Brandtova, Joža Svetlina in Peter Brežnik, Maribor; Bogdan in Zorislava Lampičeva, Zemun; Zvonko Stegnar, Jerica Jerinova, Andrej, če Potočnik, Milica Kovačeva, Marko Vakselj, Zdenka Bratuževa in Milutin Erbežnik, vsi iz Ljubljane, učenci višje skupine enorazrednice v Škalskih Cirkovcih, p. Velenje in Zlatica Jugova, Studenci pri Mariboru.

Žaba in muha.

Prerišite žabo in muho na kos papirja in izrežite muho (štev. II.). Če vtaknete ozki kos papirja z narisano muho v zarezo AB, ki jo napravite z nožem, boste videli, s kakšno slastjo požira žaba mastno muho. Kar dober tek ji boste voščili!

Iz mladih peres . . .

(Prispevki »Zvončkarjev«.)

Marica Oblakova:

MOJA POT IZ AMERIKE V JUGOSLAVIJO.

(Konec.)

Cez dva dni smo pripluli v Split. Bili bi šli zelo radi v mesto, a nam ni bilo dovoljeno; samo potniki prvega razreda so smeli iti. Ostali smo v Splitu samo eno uro in pol. V Splitu mora biti krasno. Iz pristanišča so se videle bele, visoke hiše. Tudi ljudje so bili videti zelo ljubeznivi. Mikalo nas je zelo, da bi šli k njim, pa kaj, ko nismo smeli.

Bilo je ob eni popoldne, ko smo zadnjokrat odrinili naprej. Morje je bilo zopet lepo in solnce je veselo sijalo. Vsi smo med potovanjem na parniku močno ogorčeli. V Ameriki ni mnogo solnca po mestih zaradi visokih hiš.

Drugi dan ob osmih smo prijadrali do Trsta. Ravno zadnji dan sem se močno prehladila. Oči so se mi venomer solzile, skozi nos nisem mogla dihati. Bilo mi je zelo nerodno. Ko smo se približali Trstu, smo bili vsi zbegani in nemirni. Navadili smo se že na življenje na morju; zato, ko se je bližala ura ločitve, bi se bili najrajši peljali naprej. Z mojimi rumunskimi prijateljicami smo se lepo poslovili. Navadile smo se druga na drugo v tem času. Ne mislite, ako jih nisem nič omenila, da med tem nismo bile več skupaj. Nasprotno. Skoraj vedno smo bile vkup. Posebno jaz in Marga. Jelena je bila mnogokrat bolna, zato ni bila med nami. Helena je bila pa itak tako živa, da ni mogla strepti na mestu. Tako sva bili z Margo bolj sami. Marga mi je dala knjigo v spomin, čeprav sem se sprva branila. Saj sami niso imeli drugih bolj potrebnih reči. Naposled sem jo vendarle morala vzeti, a dala sem ji neko svojo za spomin. Se sedaj imam njevo knjigo. Zelo žal mi je, da je nisem vprašala taktar za naslov, da bi si z njo dopisovala. Spomnila sem se prepozno. Bog ve, kje je danes.

Počasi smo se bližali Trstu. Vedno bolj se je bližal konec naše vožnje. Vozili smo se ravno dva tedna. Skoraj nisem mogla verjeti, da smo res v Evropi. Zdelo se mi je, da se zdaj zdaj prebudim iz spanja in da bomo zopet v Ameriki. Sprememba zraka je zelo vplivala name. Nekaj časa sem bila bolna, a kmalu je bilo boljše. Ko smo pristali v Trstu, je bilo nekako ob osmih ali devetih. Popotnikov je bilo sedaj komaj še ena četrtnina. Drugi so vsi že prej izstopili. Bilo nas je torej malo. Papa je dobil nekega človeka, ki se je predstavil, da je od vlade. Ugladil nam je nadalj-

njo pot po železnici. Spremil nas je do majhne slovenske restavracije. Gospa je bila zelo prijazna. Ostati smo hoteli tam do tri četrtna deset, ker je šel vlak ob desetih. Bili smo že pripravljene, da odidemo, ko so nam naznanili, da gre vlak šele ob treh popoldne. Kaj smo hoteli čakati je bilo predolgo, zato smo si ogledali mesto. Seznanili smo se medpotoma s hrvaško gospodično Jožico. Potovala je sama. Ker smo se peljali do Ljubljane skupaj, nas je prosila, če sme iti z nami. Mi smo je bili veseli. Ko smo se nahodili in nagledali po mestu, je bila ura že pol ene. Prišli smo nazaj ravno k obedu. Po dolgem času smo se zopet pošteno najedli. To se nam je prileglo. Nismo bili sami v tej gostilnici, temveč nas je bilo več sopotnikov. Jožica se je peljala z nami prav do Ljubljane. Naprej se je peljala brzkone sama. Ko smo vendar po dolgem in mučnem čakanju prispeli na kolodvor, je bila ura pol treh. Jožica je predlagala, naj gremo malo v park. Res smo šli. Na poti smo srečali prodajalca sladoleda, ki je vpil: »Gelati, gelati«. To je sladoled. Jožica ga je šla kupiti in ker ni vedela, koliko stane, mu da en novce. Ne vem, koliko je bilo. Mislija je, da bo dobila največ tri do štiri sladolede. A kako smo se čudili, ko je naštel že pet sladoledov in jih je še pripravljaval. Pri sedmem sladoledu ga je prekinila, češ, da naj obdrži ostalo zase. Sama je pojedla dva sladolede. Druge je dala nam. Papa jih je plačal, čeprav se je branila.

Ko smo prišli nazaj na kolodvor, je kazala ura deset minut do treh. Šli smo takoj na vlak. Iz Trsta v Ljubljano smo se peljali približno štiri ure. Nekaj časa smo se razgovarjali. Počutila sem se slabo. Poizkusila sem zaspati. Res se mi je posrečilo malo zadremati. Ko se zbudim, smo se peljali mimo lepih pokrajin. Nekaj časa sem gledala skozi okno. V glavi mi je vršelo in razbijalo kakor s kladivom. Težko sem čakala konca vožnje. Ko smo se bližali Ljubljani, mi je postajalo čimdalje bolj čudno. Sama ne vem zakaj. Tudi papa je postajal vedno nervoznejši. Vedno je premišljeval, ali ga bodo domači spoznali. Ko smo se ustavili v Ljubljani, je sledilo burno svidenje na kolodvoru. Jaz sem bila kakor v omotici. Kar nisem mogla verjeti. — Doma so nas pevci počastili z mnogimi pesmimi. Pozno v noč smo bili pokonci.

Tako smo končno prispeli v Jugoslavijo, v Slovenijo. Upam, da vas nisem preveč dolgočasila, ko sem vam popisovala to svoje potovanje.

Velecenjeni g. Doropoljski!

Zadnjo številko »Zvončka« sem željno pričakovala, zlasti ker sem pričakovala odgovora od Vas.

Se dalje hočem ostati pridna in biti poslušna naši ljubi gospodični in si zapomniti vse njene nauke, da bom vsako polletje napravila veselje očku in mamici z izvrstnim spričevalom. Jako rada se učim in zdi se mi, da je šola moj dom.

Vsi predmeti so mi zelo všeč, najbolj pa računstvo in ročno delo. V »Zvončku« pa mi ugajajo povestice in Vaš kotichek.

Prosim, sprejmite še to pisemce v kotichek, ter Vam želim vesele počitnice!

Vdano vas pozdravlja

Majda Rojkova,
Ljubljana.

Odgovor:

Ljuba Majda!

Še nekaj dni, pa boš razveselila svoje skrbne starše z najboljšimi redi in potem pride čas oddiha, ki je tako prijeten za vse tiste, ki so med šolskim letom popolnoma storili svojo dolžnost.

Na veselo svidenje jeseni!

Gospod Doropoljski.

Velecenjeni g. Doropoljski!

Zelo me je razveselilo, ko sem našla svoje pismo med kotichekariji. Na Vašo željo Vam bom malo opisala svoj rojstni kraj.

Našo kotlino obkrožata znana hriba Mrzlica in Kum. Pod Mrzlico izvira potok Boben, ki se pri postaji izliva v Savo. Po soteski Boben je poleti prav lepo izprehajališče. Drugače pa je pri nas zelo slab zrak, ker imamo mnogo tovarov. Imamo steklarno, kemično tovarno in rudnik; povsod je zaposlenih mnogo ljudi. Sedaj pa je pri nas velika beda, ker podjetja odpuščaajo delavce; kar jih je pa še ostalo, delajo samo nekaj dni na teden. Zaslužijo

tako malo, da jim niti za hrano ne zado-
stuje. Danes sem napisala dovolj, drugič
bom pa še več.

S spoštovanjem

Anica Vodiškarjeva,
uč. IV. razr. v Hrastniku.

Odgovor:

Draga Anica!

No, vidiš, kako lepo si nam opisala svoj rojstni kraj. Le tisto na koncu pisma naj bi se kmalu obrnilo na holje, kaj ne, pa bi bila dolina še lepša.

Prav lepo Te pozdravljam!

Gospod Doropoljski.

Velecenjeni g. Doropoljski!

Onostite, da Vas nadlegujem. Upam, da boste tudi zame našli majhen prostorček. Pisala sem Vam že, a nisem dobila odgovora v »Zvončku«.

Hodim v prvi razred srednje šole, na II. državno realno gimnazijo na Poljanah. Prav rada rešujem uganke ter čitam povesti. Ali imam žal jako malo časa. Dopoldne se moram učiti, popoldne pa imam šolo.

Najljubši predmeti so mi v šoli: slovenščina, matematika, priradpis in francoščina. Ako boste zadovoljni z mojim pismom, Vam pišem še večkrat.

Sedaj pa moram končati svoje pismo. Vas pozdravlja in vse čitatelje »Zvončka« Vaša

Alfreda Starčeva,
Ljubljana.

Odgovor:

Ljuba Alfreda!

Zdaj imaš pa že dosti časa in lahko vsak dan vsaj eno uro posvetiš čitanju. Kaj je pač lepšega, kakor s knjigo v roki sedeti v hladni senci in v mislih romati po svetu in sodoživljati čudežne prigode iz pravljic in povesti.

Zdravo!

Gospod Doropoljski.

Centeni g. Doropoljski!

Obljubil sem Vam že v zadnji številki »Zvončka«, da Vam opišem Maribor. Maribor je zelo lepo mesto. Steje približno 35.000 prebivalcev. Leži ob vznožju Pohorja. V Mariboru je nekaj tovarn, kakor na primer: Huter, tekstilna tovarnica itd. — Imamo pa tudi mnogo starodavnih zgradb in ostanke mestnega obzidja. V Gregorčičevi ulici stoji še danes stolp tega obzidja, ki pa je že ves luknjast. Eden se je pa že zrušil. Na Grajskem trgu pa stoji grad, v katerem je stanovanje, spodaj pa je kapelica in restavracija. V tem gradu je tudi kino, imamo pa še kino Union in Apolo, v katerem se le malokdaj vrše predstave. Po mestnih ulicah vozijo avtobusi. Cestne železnice, kakor v Ljubljani, pa v Mariboru, žal, nimamo.

Prosil bi, da bi mi kdo od Vaših koticarjev opisal Ljubljano.

Z odličnim spoštovanjem

Ludvik Nerat,

uč. IV. r. I. deš. osn. šole v Mariboru.

Odgovor:

Ljubi Ludvik!

Tvoje pismo je nad vse zanimivo. Tako bi mi vsi moji mladi prijatelji morali opisati vsak svoj rojstni kraj. Koliko bi se Zvončkarji pri tem naučili, koliko novega bi izvedeli!

Na svidenje jeseni!

Gospod Doropoljski.

Veleccenjeni g. Doropoljski!

Prvič Vam pišem nekaj vrstic, ker bi se jako rada seznanila z Vami. Pristrčno Vas prosim, da tudi mene sprejmete v svoj koticček. Hodim v V. razred. Zlasti rada čitam knjige, računam in rišem. Bila sem že dve leti naročnica lepega »Zvončka«. Sedaj sem pa odstopila, ker je prišla kriza. Lepo bom prosila mamo, da mi bo dala denar, da bom zopet postala Vaša naročnica. Priporočam se za odgovor.

Vdana

Klementina Vižintinova,
Smartno ob Paki.

Odgovor:

Draga Klementina!

Saj pravim, ta krizal! Vse tarna in toži čeznjo. Toda upajva, da bo kmalu izginila

in da bo jeseni mamica uslišala Tvojo prošnjo.

Pa še kaj se oglasi!

Gospod Doropoljski.

Spoštovani g. Doropoljski!

Prosim, sprejmite tudi mene med svoje koticarje. Sem učenka 4. r. osemrazredne šole v Zagorju ob Savi. Na »Zvonček« sem naročena prvo leto. Najbolj mi ugaja Vaš cenjeni koticček. Prosim Vas, priobčite tudi to pisemce poleg drugih.

Vljudno Vas pozdravlja Vaša

Verica Grčarjeva.

Odgovor:

Ljuba Verica!

Ker si, kakor vidim, navdušena koticarica, prav rad izpolnim Tvojo prošnjo.

Pa še kaj se oglasi!

Gospod Doropoljski.

Centeni g. Doropoljski!

Majhna je naša vas, ali poštena. Le poglejte podrobni zemljevid Dolenjske: Poštena vas. Tudi jaz bi želel kaj malega prispevati Vašemu listu. Zato sem zložil naslednje vrstice, v katere pa sem vtaknil neko posebnost. Ali jo boste izluščili?

Vsak drugi dan na selo

prihaja pismonoš,

Vsi čakamo veselo,

kaj skriva njega koš.

Bi zadovoljen bil Tonček že starega,

a mi leskeč nov Zvonček sel ima!

Vas pristrčno pozdravlja

Tonček Suhadolnik,

Poštena vas.

Odgovor:

Dragi Tonček!

Pa sem jo vendar izluščil. Začutil sem, da konec ni v skladu s pričetkom in sem ga natanko pregledal: zadnja vrstica je obratnica, t. j. se da tudi narobe čitati. Dobro si jo pogodil! Vidim, da si iz prave vasi doma.

Zdravo!

Gospod Doropoljski.

Vsem skupaj prav prijetne, sončne počitnice pa na veselo svidenje v jeseni!

